administratiiv- ja justiitsametites ning eriti sõjameestena, on mitmed Rootsi valitsuse ajal teeninud Eesti- ja Liivimaal, nagu selgub järgnevaist eluloo-kirjeldusist. Narva tuntud komandant Henning Rudolf H. (vt.) pole teatavasti sama soo liige, vaid Pommerist pärit ja nime saanud seal oleva Rantziemõisa järgi. — Joensuu-haru elab veel Rootsis, kuid Soomes on mõlemad harud ammu kustunud.

K. Blomstedt, Horn-suvun alkuhistoriaa (Hist. Arkisto XXVII); Tor Carpelan, Finsk biogr. handbok (1903).

A. R. C.

HORN, Bengt, sõdur, diplomaat, kindr.-kub., sünd. 10. XI 1623 sõjanõunik Klaus Kristeri p. H.-i (Joensuu haru) pojana. — Osa võtnud 30-a. sõja viimaseist võitlusist, nimetati H. a. 1656 Tallinna kuberneriks ja kindralmajoriks. On tähelepanuväärt ta tegevus maakaitse korraldamise suhtes Vene sõja ajal; ka tsiviilalal on H. suutnud õige palju teha. Rahusaatkonna esimehena sõlmis ta venelastega rahu Kärde mõisas, mis alla kirjutati juunis 1661. Juba eelmisel a. oli ta kutsutud riiginõuniku ametisse ja viibis nähtavasti rahutegemise järel Rootsis. A. 1662 saadeti ta Rootsi valitsuse poolt suursaadikuna Moskvasse, sai 1672 Eestimaa kindralkuberneriks, püsides sel kohal kuni a. 1674, mil ta nimetati Svea õuekohtu presidendiks. — H. suri 7. II 1678 Riias.

G. Anrep, Svenska adelns ättartaflor II (1861). *A. R. C.*

HORN, Evert, sõdur, sünd. Eestimaal 1581 riiginõuniku, Eestimaa asevalitseja Karl Henriku p. H.-i (Kankaiste haru) ja Agnes H.-i (sünd. v. Delvig) pojana. H. astus juba varakult sõjateenistusse ja saatis kun. Karl IX 1605. a. sõjakäigul Liivimaale. Osa võtnud Kirkholmi lahingust, saadeti ta Soome abivägesid koguma ja oli selle järel Pärnu kaitsja. 1609. a. võttis ta Jakob de la Gardie juhatusel osa Novgorodi vallutamisest; sama kordus 2 a. hiljemini, kuna vahepeal linn oli venelaste kätte tagasi läinud. A. 1612 heitis H. alla pea terve Ingermaa, samuti ka Narva ja Ivangorodi, mis nüüd üheks aastasajaks jäid Rootsi riigi osadeks. Järgm. a. nimetati H. Narva ja Ivangorodi asevalitsejaks, rootsi vägede ülemjuhatajaks Idamere provintsides ja feldmarssaliks. Pihkva piiramisel suvel 1615, mil Gustav II Adolf oli ise ilmunud sõjategevust juhtima, langes H. 24. VII. Järgmisel a. leidis ta viimse puhkepaiga Turu toomkirikus Hornide hauakabelis.

H. Almquist, Sverge och Ryssland 1595–1611 (1907); Tor Carpelan, Finsk biogr. handbok (1903) j. t. *A. R. C.*

HORN, Gustav, krahv, sõdur, sünd. 23. X 1592 Örbyhusis, kus ta isa Karl Henriku p. H. (Kankaiste haru) tol ajal vangistatuna viibis. H. teotses alguses diplomaatlikul alal, kuid andus siis sõjamehe elukutsele, oli Gustav II Adolfi kaaslane Riia vallutamisel 1621, võttis osa Tartu allaheitmisest de la Gardie alampealikuna 1625 ning sai siis omale Marienburi klk. (Valga mk.) mõned mõisad vabahärrakonnana. Järgmiseil aa. võttis ta osa Rootsi armee sõjakäikudest Liivi- ja Kuramaal ning Leedus ja nimetati 1628 Liivimaa rootsi armee ülemjuhatajaks ning feldmarssaliks. Selle järel möödusid H.-il mitmed aa. peamiselt sõjalistes ettevõtetes väljaspool Liivimaad, kus ta Rootsi parema kindralina eriti suure kuulsuse omandas. Westfaali rahu järel määrati ta a. 1652 Liivi kindralkuberneriks, kuid kutsuti juba järgmisel a. riigimarssaliks ja sõjakolleegiumi presidendiks. H. suri Rootsis 10. V 1657.

Tor Carpelan, Finsk biogr. handbok (1903). *A. R. C.*

HORN, Henning Rudolf, krahv, sõdur, riiginõunik, sünd. Pommeris 1651. a. Baltzar H.-i pojana. H. sai 1681. a. Käkisalme kindluse komandandiks ja nimetati 1695. a. Narva komandandiks ning kõigi Ingerimaa kindluste ülemkomandandiks. Sügisel 1700 päästis H. oma julge ja visa kaitsega Narva kindluse ja linna, kuid pidi 4 a. hiljemini venelastele alla andma, kes ta vangistasid. Väga karmi vangipõlve järel vahetati H. a. 1714 tagasi Rootsi, kus ta sai riiginõunikuks ja suri 9. V 1730.

O. Sjögren, H. R. Horn (1887). *A. R. C.*

HORN, Henrik, sõdur ja riigimees sünd. 1513. Vanemad: riiginõunik Klaus Henriku p. H. ja Kristiina Jakobi tütar (vapis kolm palki). — H. oli juba mitu a. viibinud Gustav Vaasa teenistuses, oli olnud klk.-kohtunikuks (Masku klk.), Lõuna-Soome lagmaniks ning teotsenud maksude küsimuste korraldajana ja lahendajana, kui kun. ta määras Soome noore hertsogi Johani nõunikuks. Hertsogi esindajana käis H. 1558 Tallinnas ja katsus linna hertsogi poole võita. Et tol ajal Tallinnas suuremaid lootusi pandi alles Taani abile, ei läinud H.-il korda hertsogi plaane teostada. Saates Johani ta pulmareisil Poolasse on H. juba ette näinud ähvardavaid konflikte Eerik XIV ja hertsogi vahel ja viimast selles suhtes hoiatanud Suvel 1563 läks H. üle kun. poole ja sai otsekohe ta suurima armu osaliseks. H määrati a. 1563 sõjavägede juhatajaks Eesti maal, saades käsu võimalikult rohkem põletada ja laastata poolakate käes olevat Liivimaad. Järgmisel a. vallutas H. pikema piiramise järel, mille juures tal kahurid puu-